Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, http://www.unicode.org/udhr.

Ninsaal yel-segdi noy ganegr sebre (yuumd 1948)

Keoogre

B wilgame tı ninsaal bood fãa tara a burkındlim la a yel-segdı tood sen pa yıld a to, tı b pa toen n dık tood-bamb n koos bı n tek a badawa, n yaa düni wa baan gaaga, ned faa sen so a vılm tı yembd kaala, la weg-taab kaalem düni wa poge yegra.

B wilgame tı ninsaal sen da tog ne yel-segdı ninsa kaalma waa ne bi-beelem la pang buud toor-toor sen saam düni wa zang suuri, la b yakamen moon tı düni ning sen na n wa zind-a tı ninsaalba na n wa so b mense, n toe n gom b sen date, n te b sen date, n wa yi rabeem, yaeesg la far buuda faa puge wa, n yaa ninsaal sen baood ne a suur faa n yılda.

Tı sẽn yıld fãa yaa tı ninsaal yel-segdı wã tog n paamame tı b koglg-b ne noy buud sẽn na yıl tı ned ra wa bao a sẽn na maan n põs pãn-wõrdem b sẽn maand-a n kong n wẽneg n kẽ wẽnem maan n lebs pʊgẽ wã.

D sên mi tı segdame tı d keng têms ne taab zood yõkr zĩndgrã.

D sẽn mi tư nasõzini (tẽmsã fãa lagem-n-taar kãsengã) le mooname n wilg b tẽeb ninsaal burkĩndlem la a tưlem pãnga, pag la rao yel-segdu sẽn zem taabã, tư b le wilgame tư b ratame n mao n paas ninsaalbã vưm sõmblem tư yư ned fãa sẽn so a meng vưmẽ wã tư yel kãng pãng yưug a pĩndã.

D sẽn mi tư tẽms nins sẽn be nasõzini lagem-n-taarã pugẽ lagma ne lagem-n-taarã n nk sard n na n sõng tư dũni wã pugẽ bư ned fãa tũ ninsaalb yelsegdu wã sẽn gãneg noy ninsã.

D sẽn mi tư ninsaal yel-segdu noy bãmba gãnegr sã n yư lagem-n-taarã ne a kẽedbã n na n naag taab n maan-b n na n sõng tư b tữubã yư sõma wã.

Pipi koεεga.

Ninsaalbã fãa sã n doge, ned fãa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebã fãa zema taab b yel-segdι la b burkĩndlem wɛɛngẽ. Nebã fãa tara yam la tagsgo, ned fãa togame n vιιnd ne a to saam-biir pʊgẽ.

Koεεq a 2 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n dı seb-kãnga sẽn gãneg noy ninsã yõodo tı bakr buud ka zĩnd ye, pa tũus f sẽn yaa buud ning ye, f yĩng kõbg sẽn ya-a soab ye, f yaa pag bı rao ye, f wẽnd-sor sẽn ya-a soab ye, f sẽn yãk n tik politik ninga, bı tẽeb buud a to ye, f tarem sẽn ya-a soab ye, f sẽn dog ne b rãmb ye, bı bũmd buud a taab sẽn bakd ye.

Sẽn paasde, pa tõe n tik ned tẽng politik neng sẽn ya-a soab n bak a soab noy-bãmbã yõod rub wɛɛngẽ ye, pa tũus tẽngã sã n so a menga bua sã n be zamaan a to yembdẽ.

Koεεg a 3 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n vunde, n soog a menga la a gũnug a menga.

Koεεg a 4 soaba.

Pa tog n dik ninsaal buudã fãa n maan yamb ye bi n weoog-a ye. Yembdã ne nebã koosgã gidgame, ba sẽn wa n ya yembd buud nin fãa.

Koεεg a 5 soaba.

Pa tog n sıbg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n sıbg ninsaal tı sıbgrã yı toog wusgo, tı pa sẽn na maan ninsaal ye.

Koεεq a 6 soaba.

Ned fãa tara sor tι sẽn wa n ya sĩig ning fãa, bι b sak n deeg a sẽn yaa ned ning buud bʊ-kaoor soog taoore.

Koεεq a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloa taoore, b fãa tog n paama laloa wã koglgo ti bakr ba a ye pa zīnd ye. Nebã fãa tara sor n tõe n paam ti b koglgb ne bakr buud fãa sẽn na n wa maan n kiis seb-kãnga noy wã sẽn gãnegã, ne bũmb nins sẽn na n wa ne bakr-bãmba.

Koεεg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n kẽng a tẽngẽ bươd soog taoore n tư bư ne weoogre, sưbgr buud fãa b sẽn maan-a, tư ninsaalb yel-segdu sebrã gưdge, tư laloa mi tiiri.

Koεεq a 9 soaba.

Pa tar sor n tõe n yõk ned zaalem, n pag-a roogo bu n yiis-a a tếngẽ n tu ning zĩĩq a to tu laloa zu tiir ye.

Koεεg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloa sẽn wilgã, t'a yell ta bʊ-kaoodb sẽn so bʊʊdã, n tõe n kao tư pãn-dãmb ka lob b toogo, la sẽn bʊʊd sưd taoore, tư b bʊ nin-buiid taoore n wilg a yel-segdu bu a tulae-yɛla, bu n wilg b sẽn yet tư yẽnda soabã maana bữmb ningã kongr sẽn taẽ.

Koεεq 11 soaba.

- 1. B sã n yeel tι ned maana bʊmb sẽn kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bʊ-a lame tι bʊʊdã yι neb fãa taoore, t'a paam sõangd sẽn mams n paas a poorẽ fãa, ket n ya wa yẽnda soabã pa maan bũmbã ye.
- 2. B pa tõe n bʊ ned n paalg-a bũmb a sẽn maan bι a sẽn pa maan yĩnga, sã n mikame tι yellã sẽn maanã wakato, bʊʊd soog nengẽ yel bãmba ra pa kis ye. Sẽn paasd me, b sã n bʊ yellã, b pa tar sor n tõe n kõ ned ning sẽn maan-a yellã sιbgre tι yιιg yellã sẽn maanã sasa laloa sẽn da gãneg sıbgr buud nins yel-bãmb wɛɛngẽ wã ye.

Koεεq 12 soaba.

[Missing]

Koεεq 13 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n gõ a tẽngẽ, n kẽng zĩis nins fãa a sẽn date, la a yãk a sẽn dat n zĩndẽ.
- 2. Ned buud fãa tara sor n tõe n yi tếngẽ n lebg n wa a meng tếngẽ, a le tara sor n tõe n yi a meng tếngẽ n kẽng tẽn-taaga la a le lebg n wa a tếngẽ.

Koεεg 14 soaba.

- 1. Ned sã n wa be toog zug tếngẽ tư b namsd-a wʊsgo, a soab tara sor n tõe n yi n bao gãag-sobend tẽms a taabẽ, a le tara sor n tõe n paam tư b reeg-a tẽn-bãmbẽ.
- 2. La sã n mikame t'a sẽn maanã, laloa gudgame tub mik tuyaa suda, bu sã n mikame t'a sẽn maanã pa zems ne nasõzini (tẽmsã lagem-n-taar kãsengã) sẽn gãneg noy ninsã, a pa tar sor-kãng ye.

Koεεq 15 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam teng-n-biilim tika.
- 2. B pa tar sor n tõe n wõr ned n menes a tẽng-n-biilim ye, b le pa tõe n gưdg-a t'a ra teem a tẽng-n-biilim ye.

Koεεg 16 soaba.

- 1. Pag ne rao yʊʊmd sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kẽ kãadem la b tilg yir tι pa tũus b yiibã buud sẽn ya-b rãmba, b tẽng-n-biilim bι b wẽnd sor tũudum. Kãadmã kẽesg noy pʊgẽ, b yiibã yel-segdι yaa a ye, pa yιιd to ye, kãadmã vιιm wakato la a kaoob wakat me b yel-segdι wã ya a ye.
- 2. Kãadem pa tõe n kẽes ti pa tũ ne kãad-ratbã sakr sẽn pa tũ ne modgr ye.
- 3. Zak yaa tếng yếgre (tếng bốn-bulli). A yaa tếng vum sũuri. Tếngã neb togame n koglg-a, goosneerã (leta wã) togame n koglg-a.

Koεεq 17 soaba.

- 1. Ned buud fãa, f ya f ye bi f bee sull pæga, tara sor n so a bũmbu.
- 2. B pa tõe n wõr ned n deeg a sẽn so ye.

Koεεq 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sẽn date, n bʊgs a sẽn date la a tũ wẽnd-sor ninga a sẽn date. Sor-kãng a sẽn tarã wɛɛngẽ a tõeeme n teem wẽnd-sor n tũ bι n teem tẽebo a le tõeeme n wilg a wẽnd-sor bι a tẽebo ne kaorengo, maana maanego tι yι yẽnda a ye bι n naag ne a taaba tι yι neb sʊka bι bãmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tẽ a sẽn date la a gom a sẽn date, rẽnda n kư tư ned pa tog n zoe rabeem ne a tẽeb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bãng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zĩig fãa n pa ges tẽmsã tods ye, tư yư ne rabay buud fãa a sẽn date.

Koεεg 20 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sẽn pa tar yɛla (sẽn pa na n wa ne gudgri).
- 2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kẽ lagem-n-taar pugẽ ye.

Koεεq 21 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a tẽng vum tươmẽ, a tõeeme n maan tươmd a toore bu tũ ne neb b sẽn yãk tu b let lagem-n-taara sull n tươmdẽ, tu nin-bãmb yãkrã yaa sẽn maan tu pa tũ ne modgr ye.
- 2. Nin-buiidã sẽn dat bữmb ninga la tẽngã zãab tươm tikda.
- 3. Nin-buiidã raabã wilgr tog n tũu ne vot sẽn na n maan tư zãmb ka zĩnd ye, votã me tara wakat sõor n tog n le maane, votã tõeeme n maan tư yư nin-buiid vote, bư gʊls n vot buud a to sẽn wẽnd wa bãmba sẽn maand tư ned fãa tõe n yãk a sẽn dat-a soaba.

Koεεg 22 soaba.

Ne buud fãa, a sẽn yaa nin-buiidã ned a ye wã yĩnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogã sõngre. Sõngrã yaa arzɛka, vum sõmblem la rog-n-mik wɛɛngẽ sẽn yaa tılae ne ninsaal burkĩnd la a tırlem baoobo, a mengã yidgr yĩnga, sẽn na n tũ ne tẽnga meng tʊʊmde n paas tẽms ne taab lagem-n-tʊm pãng tu zems ne tẽng fãa tʊʊm yỡgeng sẽn ya to-to la a laog sẽn zem tɛka.

Koεεg 23 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tʊʊmde, n tõe n yãk a sẽn dat tʊʊmd ninga tư tũ ne tʊʊmdã kũun sẽn na n maan tư wẽgb pa zĩnd ye, la b koglg-a ne tʊʊmã kaalem.
- 2. Nebã fãa tog n paama yaood sẽn zems ne b sẽn maan tươmd ningã tư wẽgb ka ye.
- 3. Ned ning fãa sẽn tưmd-a toga ne yaood sẽn zems a sẽn maane, ti sẽn paamdã sek yẽnda ne a zak rãmb vum tu yu burkínd pưgẽ, tu sã n mik tu segdame; bu a paam tu b paas-a sõngr buud a taaba.
- 4. Ned buud fãa tara soor n tõe n naag neb a taaba n lulg sẽndika sulli (tʊntʊmdb sõngr sulli) sẽn na kogend tʊntʊmdbã nafo.

Koεεg 24 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n paam vousem la yõ-noogre, bũmb zãng la toumã wakat sõor tɛk wilgri n paas vousem. Vousmã geendame n tar wakat-wakato, vousmã sasa b tog n yaoa a soaba.

Koεεq 25 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tarem sẽn na n sek a meng la a zak rãmb laafi la b vum sõmblem baoobo, bũmb zãng la rubã wɛɛngẽ, yeelgrã (futã), zĩ-gãadgã, tubsgã n paas vumã sõmblem baoob tʊʊm nins sẽn segd-b ne yẽ wã. A sã n wa pa tar tʊʊmde, a sã n wa bẽedẽ, a sã n wa lebg kamsa, a sã n wa lebg pʊg-kõore bu ra-kõore, a sã n wa kʊʊle bu bũmb buud a taab sã n wa kut t'a pa le tõe n dulg la a ges a meng yelle, tu yaool n pa tũ ne yẽnda a maan tu yellã paam-a, a togame n paam sõngre.
- 2. Biig pug sasa la a yãadem wakato, a tara sor n tõe n paam sõngre la koglgo. Kamba fãa, f roga kãadem pugẽ tı b rogame tı b ba rãmbã pa kẽ kãadem ne taaba, b fãa segda ne sõngre.

Koεεg 26 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam kaorengo. Kaorengã tog n yu zaalem, ba tı na yı yãadmẽ kaorengã (kaoren-sıngã). Yaa tılae tı kambã paam kaoren-sıngã. Tʊʊm-minim la nus tʊʊm zãmsg kaorengã togame n piuugi. Karen-do bɛdã kaorengã tog n maaname tı neb nins fãa bãngr sẽn sek be taabã paam n kẽ tı zãmb pa zĩnd ye.
- 2. Kaorengã sẽn tog n gẽeg bũmb nins yaa ninsaal mengã yidgri la ninsaal yel-segdı noy sebrã tũub pãng paasgo. Kaorengã togame n sõng tı tẽmsã ne taab wom taab moore, buudã toor-toorã bi wẽnd-sor tũudum toay-toayã wom taab moore, ti sull fãa sak a to sẽn yala la b yõg taab zoodo. A togame yasa n sõng ti nasõzini (tẽmsã ne taab lagem-n-tay kãsengã) tooma kẽng taoore, sẽn na yil ti bãana gãand dũni wã pogẽ.
- 3. Ba rãmbã n yaa pipi n tar sor n tõe n yãk wubr ning buud (kareng ning buud) bãmb sẽn dat tı b kambã paame.

Koεεg 27 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a meng nin-buiidã rog-n-mik sull tʊʊmē (vιιmē), n rı tʊʊm-minmã bãngr yōodo la a naag n tʊm bãngrã baoob tʊʊmē wã la a paam n dı tʊʊm bāmba sēn wat ne yōod ninsi.
- 2. Ned fãa tara sor n tõe tı b koqlq a bãngr yõodo la a bãngr teedo, tı yaa sebr la a gʊls yã, bı yaa te-naands la a maan yã.

Koεεg 28 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n dat tı bãan zînd nebã ne taab sʊk tẽnsẽ wã, la tẽnsã ne taab sʊka, tı seb kãnga sẽn wilg yel-segdı ninsã tõog n paam n yı sıda

Koεεg 29 soaba.

- 1. Ninsaal tara tılae-tuum ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengã yidqr pa tõe n maan tı pa yı na a nebã pugẽ vum ye.
- 2. Ned yel-segdt tub puge, la a sen tar sor n toe n maan a sen data weenga, ned faa toaag sen teke yaa laloa sen wilg bumb ninsa, sen na ytl n song tt ned faa bang a to yel-segdt la a sen tar sor n toe n maan a yam. Sen paasd me, yaa sen na ytl tt b toog n tu ninsaal vtim somblem noy wa, ninbuiida vtim noy wa tuubu la neba faa vtim somblem baoobo, sa n yaa teng zaab buud ning sen ya nin-buiid naam n zaad-a wa.

3. Yel-segdı bamba la maan-m-yam bamba pa tõe n dık n maan tı pa yı wa nasõzini sen ganeg noy ninsa sen data ye.

Koεεg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa rık t'a yı wa tếng a ye, goosneer a ye bı ned a ye yell ye, t'a soab tik rẽnda n dat n maan bũmb sẽn na yıl n sãam yel-segdı la maan-m-yam nins sebrã sẽn gomd-b rãmb yellã ye.